

Věc C-795/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

21. prosince 2023

Předkládající soud:

Bundesgerichtshof (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

21. prosince 2023

Žalovaní, odpůrci a navrhovatelé v řízení opravném prostředku „Revision“

konektra GmbH

LN

**Žalobkyně, navrhovatelka a odpůrkyně v řízení o opravném prostředku
„Revision“:**

USM U. Schärer Söhne AG

Předmět původního řízení

Směrnice 2001/29/ES – Autorské právo – Pojem „dílo“ – Posouzení originality

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. Existuje v případě děl užitého umění vztah pravidla a výjimky mezi ochranou podle práva o (průmyslových) vzorech a podle autorského práva v tom smyslu, že při posouzení originality těchto děl podle autorského práva musí být na rozhodnutí tvůrce učiněná na základě jeho tvůrčí svobody kladeny vyšší nároky než u jiných druhů děl?

2. Je při posouzení originality podle autorského práva nezbytné vycházet (rovněž) ze subjektivního pohledu tvůrce na tvůrčí proces a musí tvůrce zejména rozhodnutí, která činí na základě své tvůrčí svobody, činit vědomě, aby je bylo možné považovat za taková rozhodnutí ve smyslu judikatury Soudního dvora Evropské unie?

3. Je-li při posouzení originality nezbytné vycházet zejména z toho, do jaké míry je dílo objektivním vyjádřením umělecké tvorby: Lze při tomto posouzení vzít v úvahu rovněž okolnosti, které nastaly po okamžiku vzniku výtvaru, který je rozhodující pro posouzení originality, jako je například jeho prezentace na uměleckých výstavách nebo v muzeích nebo jeho uznání v odborných kruzích?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230), především článek 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Urheberrechtsgesetz (zákon o autorských právech, dále jen „UrhG“), zejména § 2 odst. 1 bod 4, odst. 2

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobkyně vyrábí modulární nábytkový systém již desítky let prodávaný pod názvem „USM Haller“, který sestává z leštěných chromovaných kulatých trubek, které se kulovými spojkami spojují do rámu. Do tohoto rámu lze vkládat kovové police různých barev (panely, v originále označované jako „Tablar“). Takto vytvořené korpusy lze libovolně kombinovat a stavět na sebe či vedle sebe.
- 2 Žalovaná pod bodem 1 (dále jen „žalovaná“), jejíž jednatel je žalovaným pod bodem 2, nabízí prostřednictvím svého internetového obchodu náhradní díly a rozšíření pro nábytkový systém USM Haller, jejichž tvar a převážně i barvy odpovídají originálním komponentům žalobkyně. Žalovaná ve svém obchodě nejprve nabízela pouze náhradní díly, následně v letech 2017/2018 svůj internetový obchod inovovala a začala nabízet všechny komponenty, které jsou nezbytné pro sestavení kompletního nábytku USM Haller. Žalovaná na svých internetových stránkách používá k propagaci rovněž fotografie sestaveného nábytku. Ke svým dodávkám nábytku přikládá montážní návod, který popisuje postup sestavení kompletních kusů nábytku. Svým zákazníkům nabízí montážní servis, v rámci něhož dodané jednotlivé díly u zákazníka sestaví do kompletního kusu nábytku.

- 3 Žalobkyně má za to, že nábytkový systém USM Haller je dílem užitého umění chráněné autorským právem, každopádně se jedná o výsledek tvorby chráněný proti napodobení podle práva upravujícího nekalou soutěž. V přepracované podobě internetového obchodu spatřuje nové zaměření obchodního modelu žalované, jehož cílem již není nabízet jen náhradní díly pro nábytkový systém žalobkyně, nýbrž vyrábět, nabízet a prodávat vlastní nábytkový systém, který je totožný s jejím nábytkovým systémem. Má za to, že žalovaná tím porušuje autorské právo k jejímu nábytkovému systému, a že v každém případě v tom lze spatřovat napodobení, které je podle práva hospodářské soutěže nepřípustné.
- 4 Žalobkyně se vůči žalovaným domáhala zdržení se jednání, poskytnutí informací a předložení účetních výkazů, náhrady výdajů spojených s výzvou a určení povinnosti žalovaných nahradit škodu. Své žalobní návrhy opírá v první řadě o autorské právo, podřídně o ochranu práv s ním souvisejících podle práva hospodářské soutěže.
- 5 Zemský soud (Landgericht) žalobním návrhům vyhověl převážně na základě autorského práva. Odvolací soud [Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu), rozsudek ze dne 2. června 2022, 20 U 259/20, juris] naproti tomu žalobní návrhy zamítl s odůvodněním, že nábytkový systém USM Haller není dílem užitého umění chráněným autorským právem ve smyslu § 2 odst. 1 bodu 4 odst. 2 UrhG, protože nespĺňuje požadavky, které musí být podle novější judikatury Soudního dvora kladeny na dílo, a vyhověl jim pouze v rozsahu, v němž se opírají o ochranu práv s autorským právem souvisejících podle práva hospodářské soutěže. Opravným prostředkem „Revision“ se žalobkyně nadále domáhá svých nároků podle autorského práva, zatímco žalovaní navrhují, aby soud žalobní návrhy zamítl i v rozsahu, v němž se opírají o právo hospodářské soutěže.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 Úspěch opravného prostředku „Revision“, který podala žalobkyně proti zamítnutí přednostně uplatněných nároků podle autorského práva, závisí na výkladu pojmu díla, jak je obsažen v čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29. Správný výklad unijního práva není s ohledem žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou předložil švédský Svea hovrätt dne 20. září 2023 a u Soudního dvora je projednávána pod spisovou značkou C-580/23, natolik zřejmý, aby neponechával prostor pro žádnou rozumnou pochybnost (viz k tomu rozsudek ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, body 32 a násl.).
- 7 K první předběžné otázce: Odvolací soud z rozsudku ze dne 12. září 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721, body 51 a násl.) vyvodil, že autorskoprávní ochrana užitných předmětů musí být v porovnání s ochranou jakožto (průmyslového) vzoru výjimkou, aby nebyly narušeny cíle a účinnost každé z těchto dvou ochran.

- 8 Podle názoru předkládajícího soudu z bodů 50 až 52 rozsudku Cofemel tedy nevyplývá, že v případě užitných předmětů musí být kladeny přísnější požadavky na originalitu nezbytnou pro autorskopravní ochranu jakožto díla užitého umění, než u jiných druhů děl. Soudní dvůr konstatoval, že vzory je nezbytné za díla ve smyslu směrnice 2001/29 považovat tehdy, pokud splňují dvě podmínky, které platí stejně pro všechny předměty, které mohou být chráněny autorským právem. Zaprvé se musí jednat o originální předměty v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvozem a zadruhé musí být vyjádřením takového výtvozu (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, body 29 a 48; viz rovněž stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:363, bod 31; k rozsahu ochrany viz rozsudek ze dne 1. prosince 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, body 97 a násl.).
- 9 Poznámku Soudního dvora, že kumulace ochrany (průmyslových) vzorů a ochrany spojené s autorským právem přichází do úvahy pouze v určitých situacích, je proto podle názoru senátu třeba chápat nikoliv normativně, nýbrž čistě popisně. Pouze říká, že ochrana téhož předmětu jako (průmyslového) vzoru a zároveň jako díla bude ve skutečnosti výjimkou, protože užitný předmět bude podmínky autorskopravní ochrany splňovat méně často než podmínky ochrany jako (průmyslového) vzoru.
- 10 V případě užitných předmětů, jejichž prvky vzhledu jsou podmíněny účelem jejich použití, je prostor pro uměleckou tvorbu zpravidla omezený. Proto v jejich případě ve zvláštní míře vyvstává otázka, zda mají uměleckou podobu nad rámec formy určené jejich funkcí a zda tento výtvar dosahuje takové úrovně originality, která odůvodňuje ochranu podle autorského práva [Spolkový soudní dvůr (Bundesgerichtshof, dále jen „BGH“), GRUR 2023, 571 (juris bod 15)] – osvětlení vitríny a další odkazy). Přitom je nezbytné vzít v úvahu skutečnost, že pro autorskopravní ochranu děl užitého umění, stejně jako u všech jiných druhů děl, je zejména s ohledem na skutečně dlouhou dobu ochrany autorských práv nezbytné požadovat, aby úroveň originality nebyla příliš nízká [viz BGHZ 199, 52 (juris bod 40) – narozeninový vláček; rozsudek BGH ze dne 29. dubna 2021 – IZR 193/20, GRUR 2021, 1290 (juris bod 60) = WRP 2021, 1461 – právo architekta na přístup].
- 11 Je pravda, že při posouzení individuální povahy, která je podmínkou ochrany (průmyslového) vzoru (viz čl. 4 odst. 1, čl. 6 odst. 1 nařízení č. 6/2002, čl. 3 odst. 2, čl. 5 odst. 1 směrnice 98/71/ES), je nezbytné vzít v úvahu rovněž míru volnosti, a sice volnosti původce vzoru při vývoji (průmyslového) vzoru (čl. 6 odst. 2 nařízení č. 6/2002, čl. 5 odst. 2 směrnice 98/71). Na rozdíl od autorskopravní ochrany ovšem ochrana jakožto (průmyslového) vzoru nevyžaduje, aby původce využil prostor pro tvůrčí svobodu k tomu, že učiní tvůrčí rozhodnutí, která odráží jeho osobnost. Spíše postačuje, pokud se mu podaří vytvořit (průmyslový) vzor, jehož celkový dojem, který vyvolá u informovaného uživatele, se liší od celkového dojmu vyvolaného u tohoto uživatele (průmyslovým) vzorem, který byl zpřístupněn veřejnosti (čl. 6 odst. 1 nařízení č. 6/2002, čl. 5 odst. 1 nařízení 98/71).

- 12 Ke druhé předběžné otázce: Odvolací soud uvedl, že podle judikatury Soudního dvora Evropské unie jsou rozhodujícím východiskem úvahy tvůrce při tvorbě předmětu. Při posouzení originality je relevantní subjektivní pohled tvůrce (viz k této tématice rovněž předkládací rozhodnutí Svea hovrätt, body 26 až 35). Ten musí vědomě činit rozhodnutí na základě své tvůrčí svobody, což je vyloučeno, pokud je fakticky nebo i jen domněle vázán pravidly, technickými podmínkami nebo jinými omezeními. Ani estetika výtvoru nevypovídá nic o tom, zda se tento výtvor zakládá na rozhodnutích učiněných na základě tvůrčí svobody, protože vyjádření tvůrce k tvůrčímu procesu nezakládají domněnku takových rozhodnutí.
- 13 Podle názoru předkládajícího soudu musí být i posouzení originality u všech druhů děl jednotně objektivní a vycházet z konkrétního předloženého díla. Subjektivní pohled tvůrce ve smyslu tvůrčího záměru nebo povědomí o rozhodnutích učiněných na základě tvůrčí svobody by přitom nemělo být relevantní.
- 14 Soudní dvůr v definici originálu ve smyslu vlastního duševního výtvoru neuvedl, že je k němu zapotřebí rozhodnutí „vědomě“ učiněné na základě tvůrčí svobody, z čehož při svém posouzení vycházel odvolací soud. Posouzení se podle judikatury Soudního dvora naopak řídí skutečnostmi, jež jsou objektivním projevem možného tvůrčího záměru tvůrce. U písemných zpráv může například původnost vyplývat z výběru, uspořádání a kombinace slov (viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, bod 23 a zde citovaná judikatura). Z judikatury Soudního dvora nevyplývá, že vedle konstatování, že autor učinil rozhodnutí, které objektivně nebylo určováno omezeními a bylo tedy svobodné (tvůrčí), je třeba i konstatování, že si autor byl vědom toho, že činí v tomto smyslu svobodné (tvůrčí) rozhodnutí. Povědomí o tvůrčí povaze rozhodnutí ani nelze vyžadovat, protože umělecká tvorba může být i nevědomá či podvědomá.
- 15 Pokud Soudní dvůr vycházel v rozsudku Brompton Bicycle z faktorů a úvah, jimiž se řídil tvůrce při volbě formy výrobku (rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, body 35 a násl.), pak ani z toho podle názoru předkládajícího soudu nevyplývá, že předpokladem pro domněnku originality je zjištění, že tvůrce činil svá tvůrčí rozhodnutí „vědomě“. Z rozsudku Brompton Bicycle spíše vyplývá, že je relevantní, zda výsledek tvůrčího procesu představuje umělecký výkon. Je tedy na vnitrostátních soudech, aby určily, zda prostřednictvím této volby formy výrobku jeho autor vyjádřil své tvůrčí schopnosti originálním způsobem prostřednictvím rozhodnutí učiněných na základě své tvůrčí svobody a výrobek vytvořil tak, že odráží jeho osobnost (rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 34).
- 16 Soudní dvůr se navíc nepřiklonil k návrhu generálního advokáta, aby u pojmu díla přihlédl nejen k originalitě a vyjádření vlastní tvorby, nýbrž i k dalším faktorům jako, je například vůle původce (viz stanovisko generálního advokáta M. Campos Scháchez-Bordony ve věci Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:79, body 92

a násl.). Místo toho Soudní dvůr při posouzení originality zásadním způsobem vychází z toho, že existuje prostor pro tvůrčí svobodu (rozsudek ze dne 11. června 2020, *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 24). Kritérium tvůrčího prostoru, který lze vymezit na základě objektivních skutečností, například zpřístupněných tvarů nebo technických pravidel, slouží právě objektivizaci pojmu díla (viz *Zech*, ZUM 2020, 801, 802). Vzhledem k tomu, že je obtížné konstatovat povědomost o využití tvůrčího prostoru jakožto niterného procesu (Tolkmitt, GRUR 2021, 383, 386), bude vnitrostátní soud, který musí zohlednit všechny relevantní okolnosti dotčeného případu, jak existovaly při koncepci předmětu (rozsudek ze dne 11. června 2020, *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 37), zpravidla muset z výsledku tvorby usoudit na záměr tvůrce v procesu vzniku a mít možnost použít rovněž podpůrné objektivní nepřímé důkazy.

- 17 Pro objektivní výklad hovoří právní jistota a porovnání s druhým kritériem odůvodnění ochrany („vyjádření“), u něhož je podle judikatury Soudního dvora nezbytné odstranit z procesu identifikace chráněného předmětu veškeré subjektivní prvky, které jsou na újmu právní jistotě (rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, *Levola Hengelo*, C-310/17, EU:C:2018:899, bod 41). Pokud by nezbytnost odstranit veškeré subjektivní prvky neplatila i u prvního kritéria originality, bylo by to na úkor právní jistoty a výsledky by nebyly spravedlivé.
- 18 Pokud by relevantní byla pouze subjektivní představa tvůrce, pak by na straně jedné – jak ukazují předpoklady odvolacího soudu v projednávané věci – tvůrce, který je přesvědčen, že je vázán pravidly a omezeními, ve skutečnosti ale učinil rozhodnutí, která nebyla pravidly nebo omezeními určována a byla tedy učiněna na základě jeho tvůrčí svobody, nezískal autorskoprávní ochranu, ačkoliv při objektivním posouzení vytvořil dílo hodné ochrany. Takový výsledek by mohl být neslučitelný s požadavkem ochrany duševního vlastnictví podle čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie. Na druhé straně by tvůrce, který se domnívá, že tvoří svobodně a kreativně, ve skutečnosti se však musí řídit pravidly nebo omezeními, získal pro svůj výtvar autorskoprávní ochranu, ačkoliv se při objektivním posouzení nejedná o dílo splňující požadavky ochrany. To by vedlo k výsledku, který je neslučitelný se základy práva duševního vlastnictví, že by si každý mohl libovolně sám přiznat absolutní práva, jako jsou oprávnění vyplývající z autorského práva (viz *A. Nordemann v Fromm/Nordemann* viz výše § 2 UrhG bod 16). Rovněž *Svea hovrätt* se obává, že jeho výklad požadavku originality, který vychází z tvůrčího procesu a z rozhodnutí učiněných autorem, by vedl k poměrně nízkým požadavkům na rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody a přinesl by riziko, že jako díla budou kvalifikovány předměty, které si to případně nezaslouží a těmto předmětům bude přiznána autorskoprávní ochrana (*Svea hovrätt*, rozhodnutí ze dne 20. září 2023, body 26 až 28).
- 19 V zájmu naplnění hlavního cíle směrnice 2001/29, kterým je zavést vysokou úroveň ochrany autorského práva (rozsudek ze dne 29. července 2019, *Pelham a další*, C-476/17, EU:C:2019:624, bod 30), je nezbytné při definování unijního pojmu díla přihlídnout rovněž ke skutečnostem, které mají vliv na účinné procesní prosazování práv autora. V tomto ohledu je nezbytné zohlednit skutečnost, že

žalující autor nese v řízení týkajícím se porušení autorských práv břemeno tvrzení, že se jedná o osobní duševní výtvar. Nezbytnost prokázat určitou motivaci tvůrce by mohla požadavky na autorskou ochranu nepřiměřeným způsobem zvýšit [viz Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud v Hamburku), GRUR 2022, 565 (juris bod 39)].

- 20 Měřítka založená na představě tvůrce by přinesla obtíže, ke kterým zpravidla dochází u subjektivních prvků v rámci zjišťování skutkového stavu soudem rozhodujícím ve věci samé. Dále je nezbytné vzít v úvahu, že vyjádření tvůrce týkající se jeho představ při tvorbě dotčeného předmětu nebo každopádně nepřímé důkazy, které tyto představy naznačují, jsou spíše výjimkou. Kromě toho se lze obávat, že tyto obtíže budou s ohledem na dlouhé období autorskoprávní ochrany ještě posíleny skutečností, že relevantní je okamžik tvorby, který nezřídka nastal před mnoha lety nebo – jako v projednávané věci – dokonce před několika desetiletími. Tato hlediska brání tomu, aby vnitrostátní soudy, které mají ve věci rozhodnout, posuzovaly skutečnosti relevantní pro ochranu autorských práv v rámci Unie jednotně a s ohledem na právní jistotu.
- 21 U výkladu pojmu originality, který předkládající soud považuje za správný, jsou naproti tomu relevantní objektivní okolnosti, které mohou vnitrostátní soudy snadněji konstatovat, jako jsou rysy nebo celkový dojem díla nebo tvůrčí prostor, který je nezbytné vymezit s ohledem na již zpřístupněné tvary a technické podmínky. K tomu v zásadě postačuje, aby žalobce dotčené dílo předložil a popsal jeho konkrétní prvky, z nichž má být vyvozena autorskoprávní ochrana. V případě užitečných předmětů, u kterých jsou možnosti umělecko-estetického ztvárnění zpravidla omezené, protože musí splňovat konkrétní technické požadavky a vykazovat technicky podmíněné prvky vzhledu, musí být navíc přesně a jasně uvedeno, do jaké míry jsou umělecky ztvárněny nad rámec tvaru určeného jeho funkcí [BGH, rozsudek ze dne 12. května 2011 – I ZR 53/10, GRUR 2012, 58 (juris bod 24 a násl.) – „lanová prolézačka“ a další odkazy; BGH, GRUR 2023, 571 (juris bod 21) – osvětlení vitríny]. Pokud se naproti tomu žalovaný brání námitkou, že nezbytnost ochrany odpadá nebo rozsah ochrany je omezený, protože autor využil již dříve zpřístupněného tvaru, pak je na něm, aby vysvětlil a prokázal vzhled staršího díla [BGH, rozsudek ze dne 27. května 1981 – I ZR 102/79, GRUR 1981, 820 (juris bod 25) – židle z ocelových trubek II a další odkazy].
- 22 Ohledně estetiky výtvaru je třeba odkázat na judikaturu Soudního dvora Evropské unie, podle které skutečnost, že určitý vzor vyvolává estetický účinek, nemůže sama o sobě předurčovat, zda tento vzor představuje duševní výtvar splňující požadavek originality. Úvahy estetického rázu ovšem mohou být součástí tvůrčí činnosti (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, body 54). Předkládající soud tedy vychází z toho, že estetický účinek výtvaru může odůvodnit autorskoprávní ochranu (pouze) tehdy, pokud se zakládá na umělecké tvorbě a je jejím vyjádřením [viz BGH GRUR 2023/571, (juris bod 13) – osvětlení vitríny a další odkazy]. Zakládá-li se estetický účinek výtvaru na uměleckém výkonu, tedy na rozhodnutích vycházejících z tvůrčí svobody, a je-li

jejím vyjádřením, pak ovšem skutečnost, zda tento výtvar dosahuje úrovně originality odůvodňující autorskoprávní ochranu, závisí rovněž na stupni estetického obsahu.

- 23 K třetí předběžné otázce: V německém autorském právu je třeba při posouzení povahy díla vycházet z konkrétních nepřímých důkazů, které svědčí ve prospěch nebo neprospěch individuality díla, aby bylo možné dospět k pokud možno objektivnímu a srozumitelnému závěru. Takovým nepřímým důkazem splnění podmínek ochrany díla je rovněž uznání, kterého se dílu dostalo v odborných kruzích a u ostatní veřejnosti; také prezentace díla v uměleckých muzeích a na uměleckých výstavách může vypovídat o tom, že osoby, které se o umění zajímají, v něm spatřují umělecký výkon podléhající autorskoprávní ochraně [viz BGH, rozsudek ze dne 10. prosince 1986 – I ZR 15/85, GRUR 1987, 903 (juris bod 31) – nábytek Le Corbusier a další odkazy; Oberlandesgericht München (Vrchní zemský soud v Mnichově), GRUR-RR 2011, 54 (juris bod 43); Dreier v Dreier/Schulze, viz výše, § 2 body 61 a další odkazy; BeckOK.UrhR/Rauer/Bibi, viz výše, § 2 R bod 102; Leistner, GRUR 2019, 1114, 1120; jiného názoru Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud v Hamburku), ZUM-RD 2002, 181 (juris bod 83)].
- 24 Není jisté, zda lze tyto skutečnosti uplatnit jako nepřímé důkazy i po vydání rozsudku Brompton Bicycle.
- 25 Soudní dvůr uvedl, že za účelem posouzení originality přísluší vnitrostátnímu soudu, aby zohlednil všechny relevantní okolnosti, jak existovaly při koncepci předmětu, nezávisle na vnějších faktorech, které nastaly po vytvoření výrobku (rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 37).
- 26 Předkládající soud ovšem chápe úvahy Soudního dvora pouze jako vyjasnění, že pro posouzení, zda existoval dostatečný tvůrčí prostor, který tvůrce umělecky využil, jsou relevantní pouze poměry v okamžiku tvorby (viz rovněž BGH, GRUR 1961, 635, 638, pod III 4 – židle z ocelových trubek I). Je pravda, že podle tohoto výkladu nelze zejména přihlížet k pozdějšímu vývoji tvarů. Mělo by však být možné přihlídnout i k okolnostem, které nastaly po vytvoření výrobku, jako je například hodnocení odborníků, pokud mohou nabídnout vodítka pro posouzení, zda předmět představoval v okamžiku své koncepce vlastní duševní výtvar svého autora. To umožní vnitrostátním soudům, aby dostály své povinnosti zohlednit všechny relevantní okolnosti případu, jak existovaly při koncepci předmětu (rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 37).